

ÇERKEZKÖY TİCARET VE SANAYİ ODASI EKONOMİK, TİCARİ, BEŞERİ, SOSYAL VE FİNANSAL BİLGİLER

AĞUSTOS-1

14 EYLÜL 2017

AYŞENUR TAŞ
PROJE GELİŞTİRME YÖNETİCİSİ

İLKNUR İNAL
ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE KOBİ DESTEK UZMANI

I. İçindekiler

1. EKONOMİK VERİLER; ENFLASYON VERİLERİ	4
1.1. TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ, AĞUSTOS 2017	4
1.1.1. TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANI, AĞUSTOS 2017.....	5
1.1.2. BÖLGEMİZDE ANA HARCAMA GRUPLARI BAZINDA ENDEKS, AĞUSTOS 2017	5
1.2. YURTIÇİ ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ, AĞUSTOS 2017	6
1.2.1. YURT İÇİ ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANI, AĞUSTOS 2017.....	6
2. EKONOMİK VERİLER; GÜVEN ENDEKSLERİ	7
2.1. EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ, AĞUSTOS 2017.....	7
2.1.1. EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ, ALT KALEMLERİ VE DEĞİŞİM ORANLARI, AĞUSTOS 2017	8
2.2. TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ, AĞUSTOS 2017	8
2.3. TEPAV PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ, AĞUSTOS 2017	10
2.3.1. TEPAV PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANLARI, AĞUSTOS 2017	10
3. EKONOMİK VERİLER; DIŞ TİCARET	13
3.1 İTHALAT- İHRACAT, TEMMUZ 2017.....	13
3.2. İHRACATÇI FİRMALARIN KANUNİ MERKEZLERİ BAZINDA İHRACAT PERFORMANSI, AĞUSTOS 2017 (1000 \$)	16
3.3. İLİMİZDEKİ İHRACATÇI FİRMALARIN SEKTÖR İHRACAT PERFORMANSI, AĞUSTOS 2017 (1000 \$) 17	
3.4. İLİMİZDEKİ İHRACATÇI FİRMALARIN ÜLKE İHRACAT PERFORMANSI, AĞUSTOS 2017 (1000 \$). 18	
3.5. İLİMİZE GÖRE ÖNEMLİ SEKTÖRLER BAZINDA ÜLKEMİZİN İLK 5 ÜLKE İHRACAT PERFORMANSI, AĞUSTOS 2017 (1000 \$)	19
4. BEŞERİ-EKONOMİK VERİLER; İSTİHDAM.....	20
4.1. İŞGÜCÜ MALİYET ENDEKSİ, II. ÇEYREK NİSAN-HAZİRAN 2017	20
4.1.1. MEVSİM VE TAKVİM ETKİSİNDEN ARINDIRILMIŞ ENDEKSLER VE DEĞİŞİM ORANLARI, I. ÇEYREK: OCAK-MART 2017 [2010=100]	20
5. BEŞERİ ARAŞTIRMALAR; TÜRKİYE SAĞLIK ARAŞTIRMASI, 2016	21
6. KULLANILAN VERİLERİN KAYNAKLARI.....	22

II.GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Tüketici Fiyat Endeksi.....	4
Grafik 2: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi.....	6
Grafik 3: Ekonomik Güven Endeksi.....	7
Grafik 4: Tüketici Güven Endeksi	9
Grafik 5: Perakende İşlerin Geçen Yılın Aynı Ayına Göre Durumu	11
Grafik 6: Tepe'nin Alt Sektör Bazında Değişiminin Geçen Yılın Aynı Ayına Göre Durumu.....	12
Grafik 7: İhracat.....	14
Grafik 8: İthalat.....	14
Grafik 9: İhracatın İthalatı Karşılama Oranı.....	15

III.TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Tüketici Fiyat Endeksi Değişim Oranı.....	5
Tablo 2: Bölgemizde Ana Harcama Grupları Bazında Endeks.....	5
Tablo 3: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Değişim Oranı.....	6
Tablo 4: Ekonomik Güven Endeksi, Alt Kalemleri Ve Değişim Oranları.....	7
Tablo 5: Tüketici Güven Endeksi, Alt Kalemleri Ve Değişim Oranları.....	9
Tablo 6: TEPAV Perakende Güven Endeksi Değişim Oranları.....	10
Tablo 7: İhracatçı Firmaların Kanuni Merkezleri Bazında İhracat Performansı.....	16
Tablo 8: İlimizdeki İhracatçı Firmaların Sektör İhracat Performansı.....	17
Tablo 9: İlimizdeki İhracatçı Firmaların Ülke İhracat Performansı.....	18
Tablo 10: İlimize Göre Önemli Sektörler Bazında Ülkemizin İlk 5 Ülke İhracat Performansı.....	19
Tablo 11: Mevsim Ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Endeksler Ve Değişim Oranları.....	20
Tablo 12: 15 Yaş Üstü Bireylerin Vücut Kitle İndeksinin Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014, 2016.....	21

1. EKONOMİK VERİLER; ENFLASYON VERİLERİ

1.1. TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ, AĞUSTOS 2017

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık %0,52 arttı

TÜFE'de (2003=100) 2017 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre %0,52, bir önceki yılın Aralık ayına göre %6,60, bir önceki yılın aynı ayına göre %10,68 ve on iki aylık ortalamalara göre %9,66 artış gerçekleşti.

Aylık en yüksek artış %2,79 ile eğitim grubunda oldu

Ana harcama grupları itibarıyla 2017 yılı Ağustos ayında endekste yer alan gruplardan, ulaşımda %2,05, ev eşyasında %1,66, lokanta ve otellerde %1,03 ve konut ile çeşitli mal ve hizmetlerde %0,71 artış gerçekleşti.

Aylık en fazla düşüş gösteren grup %3,09 ile giyim ve ayakkabı oldu

Ana harcama grupları itibarıyla 2017 yılı Ağustos ayında endekste düşüş gösteren bir diğer grup ise %0,22 ile gıda ve alkolsüz içecekler oldu.

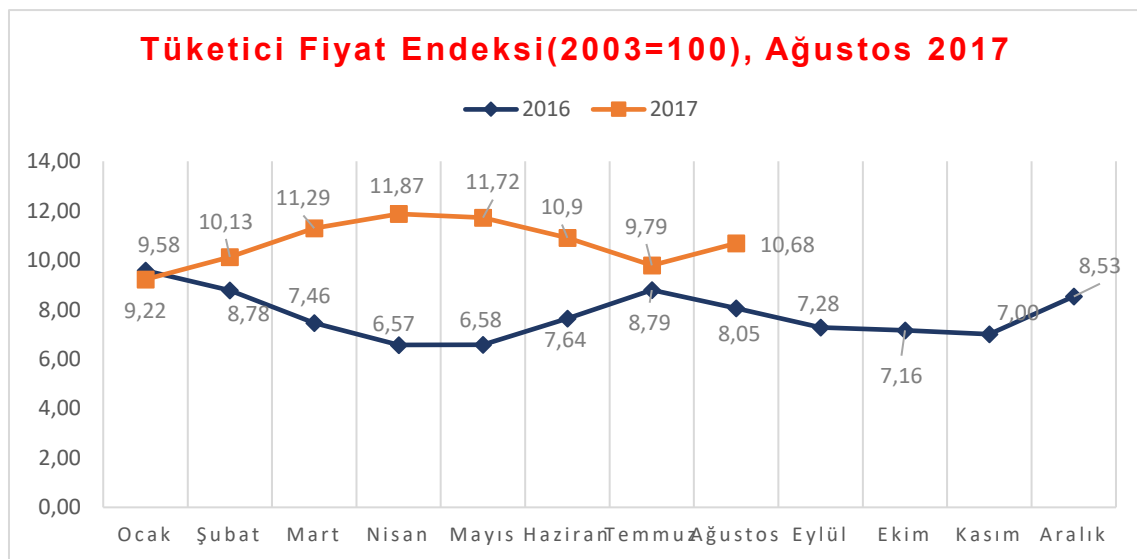
Yıllık en fazla artış %17,38 ile ulaştırma grubunda gerçekleşti

TÜFE'de, bir önceki yılın aynı ayına göre gıda ve alkolsüz içecekler %11,97, sağlık %11,66, eğlence ve kültür %11,19 ve lokanta ve oteller %11,07 ile artışın yüksek olduğu diğer ana harcama gruplarıdır.

Aylık en yüksek artış %1,05 ile TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)'da oldu

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) 2. Düzey'de bulunan 26 bölge içinde, bir önceki yılın Aralık ayına göre en yüksek artış %7,99 ile TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) bölgesinde, bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış %12,89 ile TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) bölgesinde ve on iki aylık ortalamalara göre en yüksek artış %11,08 ile TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın) bölgesinde gerçekleşti.

Grafik 1: Tüketici Fiyat Endeksi

Kaynak: TÜİK

1.1.1. TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANI, AĞUSTOS 2017

Tablo 1:Tüketici Fiyat Endeksi Değişim Oranı

	Ağustos 2017	Ağustos 2016
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,52	-0,29
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	6,60	4,53
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	10,68	8,05
On iki ayın ortalamalarına göre değişim oranı (%)	9,66	7,98

Kaynak: TÜİK

1.1.2. BÖLGEMİZDE ANA HARCAMA GRUPLARI BAZINDA ENDEKS, AĞUSTOS 2017

Tablo 2: Bölgemizde Ana Harcama Grupları Bazında Endeks

Ana Harcama Grupları	TR21 Tekirdağ Alt Bölgesi
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,85
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,01
Giyim ve Ayakkabı	-4,82
Konut, Su Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar	0,37
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	1,34
Sağlık	0,17
Ulaştırma	2,2
Haberleşme	0,19
Eğlence ve Kültür	0,51
Eğitim	-0,56
Lokanta ve Oteller	0,7
Çeşitli Mal ve Hizmetler	-0,29

Kaynak: TÜİK,TEPAV

AÇIKLAMALAR: TÜFE (Açılımı: tüketici fiyatları endeksi) tipik bir tüketicinin satın aldığı belirli bir ürün ve hizmet grubunun fiyatlarındaki ortalama değişimleri gösteren bir ölçüttür. Yıllık enflasyon değerindeki değişimi ölçmek için kullanılır.

TÜFE, İstatistik bilimindeki indeks sayılar ile hesaplanır. Belli bir yıl seçilir ve bu yıl temel yıl kabul edilir. Endeks değeri 100'dür. Bundan sonraki yıllar, yani cari yıllar enflasyon değerlerine göre değişkenlik gösterir ve temel alınan endekste oynamalar olur.

TÜFE'nin yorumlanırken karşılaştırılan dönemler arasındaki toplam ya da fark, belirli bir gelire sahip olan bireyin satın alma gücünün azalıp azalmadığını gösterecektir.

1.2. YURTIÇİ ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ, AĞUSTOS 2017

Yurt içi üretici fiyat endeksi aylık %0,85 arttı

Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE), 2017 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre %0,85, bir önceki yılın Aralık ayına göre %9,52, bir önceki yılın aynı ayına göre %16,34 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,05 artış gösterdi.

Aylık en fazla artış kok ve rafine petrol ürünlerinde gerçekleşti

Bir önceki aya göre en fazla artış; %5,33 ile kok ve rafine petrol ürünleri, %4,03 ile ana metaller, %3,63 ile ham petrol ve doğal gazda gerçekleşti. Buna karşılık tütün ürünleri %1,65, deri ve ilgili ürünler %0,39 ve tekstil ürünleri %0,24 ile bir ay önceye göre endekslerin en fazla düştüğü alt sektörler oldu.

Ana sanayi gruplarında aylık en fazla artış enerji mallarında gerçekleşti

Ana sanayi grupları sınıflamasına göre 2017 yılı Ağustos ayında aylık en fazla artış enerji mallarında ve yıllık en fazla artış ara mallarında gerçekleşti.

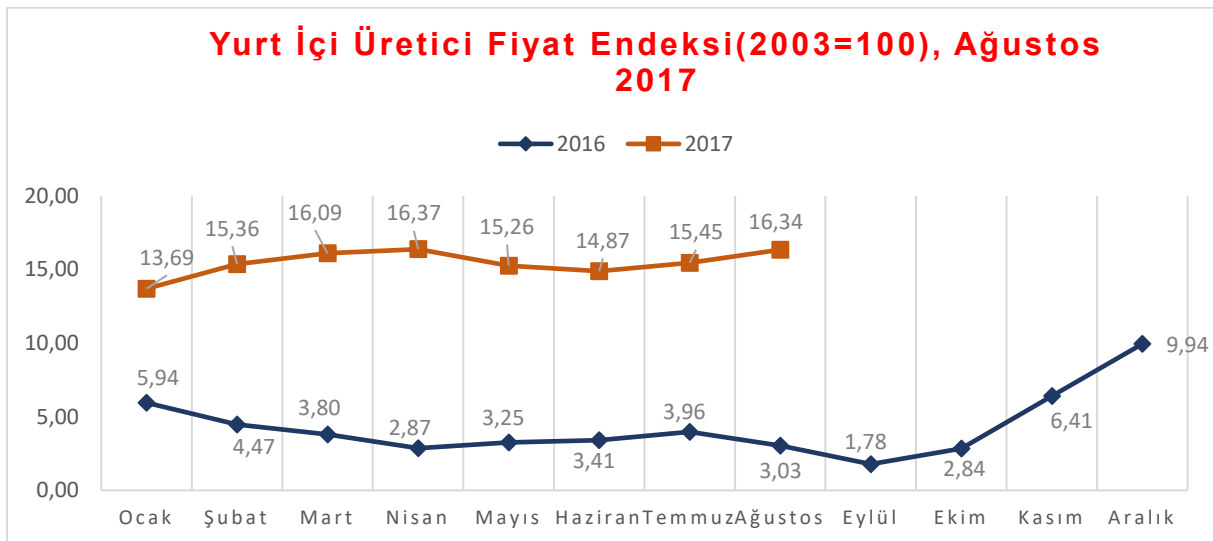
1.2.1. YURT İÇİ ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANI, AĞUSTOS 2017

Tablo 3: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Değişim Oranı

	Ağustos 2017	Ağustos 2016
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,85	0,08
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	9,52	3,49
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	16,34	3,03
On iki ayın ortalamalarına göre değişim oranı (%)	12,05	4,51

Kaynak: TÜİK

Grafik 2: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi

Kaynak: TÜİK

AÇIKLAMALAR: (ÜFE), Belirli bir referans döneminde ülke ekonomisinde üretimi yapılan ve yurtiçine satışa konu olan ürünlerin, üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişikliklerini ölçen fiyat endeksidir. TÜFE ile ÜFE arasındaki temel fark, fiyat derlenen birimlerde ortaya çıkmaktadır.

- TÜFE'de fiyatlar, üreticilerin yanı sıra toptan satış noktalarından da (sebze, meyve ve balık hâllerinden) derlenmektedir. Toptan eşya fiyatlarına Katma Değer Vergisi (KDV) gibi vergiler dahil edilmektedir.
- ÜFE'de, fiyatların özellikle üreticilerden derlenmesi esastır ve ürün fiyatları vergiler hariç, yurtiçi peşin satış fiyatlarıdır.

2. EKONOMİK VERİLER; GÜVEN ENDEKSLERİ

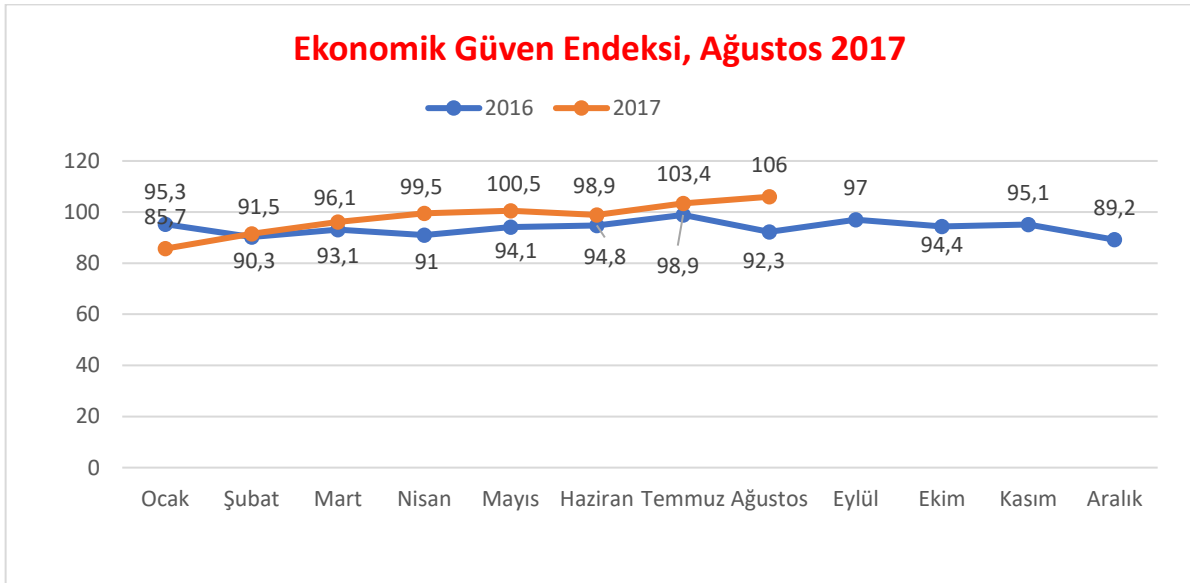
2.1. EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ, AĞUSTOS 2017

Ekonomik güven endeksi 106 oldu

Ekonomik güven endeksi Ağustos ayında bir önceki aya göre %2,5 oranında artarak 103,4 değerinden 106 değerine yükseldi. Ekonomik güven endeksindeki artış, inşaat sektörü, reel kesim (imalat sanayi), hizmet sektörü ve perakende ticaret sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

Ağustos ayında inşaat sektörü güven endeksi 88,3 değerine, reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi 110,2 değerine, hizmet sektörü güven endeksi 105,4 değerine ve perakende ticaret sektörü güven endeksi 108,5 değerine yükseldi. Ağustos ayında tüketici güven endeksi ise 71,1 değerine geriledi.

Grafik 3: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

2.1.1. EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ, ALT KALEMLERİ VE DEĞİŞİM ORANLARI, AĞUSTOS 2017

Tablo 4: Ekonomik Güven Endeksi, Alt Kalemleri Ve Değişim Oranları

Endeks Adı	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı %	
	Temmuz 2017	Ağustos 2017	Temmuz 2017	Ağustos 2017
Ekonomik Güven Endeksi	103,4	106,0	4,5	2,5
Tüketici Güven Endeksi	71,3	71,1	1,9	-0,3
Reel kesim güven endeksi	107,7	110,2	-1,0	2,3
Hizmet sektörü güven endeksi	103,7	105,4	5,0	1,6
Perakende ticaret güven endeksi	107,3	108,5	6,6	1,1
İnşaat sektörü güven endeksi	85,5	88,3	-1,4	3,3

Kaynak: TÜİK

AÇIKLAMALAR: Ekonomik güven endeksi, tüketici ve üreticilerin genel ekonomik duruma ilişkin değerlendirme, beklenti ve eğilimlerini özetleyen bir bileşik endekstir. Endeks, tüketici güven endeksi ve mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesinden oluşmaktadır.

Ekonomik güven endeksi hesaplamasında, her bir sektörün ağırlığı o sektörün normalleştirilmiş alt endekslerine eşit dağıtılarak uygulanmakta, güven endekslerine doğrudan uygulanmamaktadır. Bu kapsamda tüketici (4), reel kesim (8), hizmet (3), perakende ticaret (3) ve inşaat (2) sektörlerine ait 20 alt endeks hesaplamada kullanılmaktadır.

Ekonomik güven endeksinin hesaplamasında kullanılan alt endeksler her ayın ilk iki haftasında derlenen veriler kullanılarak hesaplanmaktadır.

Ekonomik güven endeksinin 100'den büyük olması genel ekonomik duruma ilişkin iyimserliği, 100'den küçük olması ise genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliği göstermektedir.

2.2. TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ, AĞUSTOS 2017

Tüketici güven endeksi 71,1 oldu

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi, Ağustos ayında bir önceki aya göre %0,3 oranında azaldı; Temmuz ayında 71,3 olan endeks Ağustos ayında 71,1 oldu.

Hanenin maddi durum beklentisi endeksi aynı düzeyde kaldı

Hanenin maddi durum beklentisi endeksi Ağustos ayında aynı düzeyde kalarak 91,9 olarak gerçekleşti. Bu durum, hanehalklarının gelecek 12 aylık döneme ilişkin maddi durum beklentisinde bir önceki aya göre önemli bir değişiklik olmamasından kaynaklandı.

Genel ekonomik durum beklentisi endeksi 97,9 oldu

Genel ekonomik durum beklentisi endeksi Temmuz ayında 95,7 iken, Ağustos ayında %2,3 oranında artarak 97,9 değerine yükseldi. Bu artış, gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durumun daha iyi olacağı yönünde beklentisi olan tüketicilerin oranının bir önceki aya göre arttığını göstermektedir.

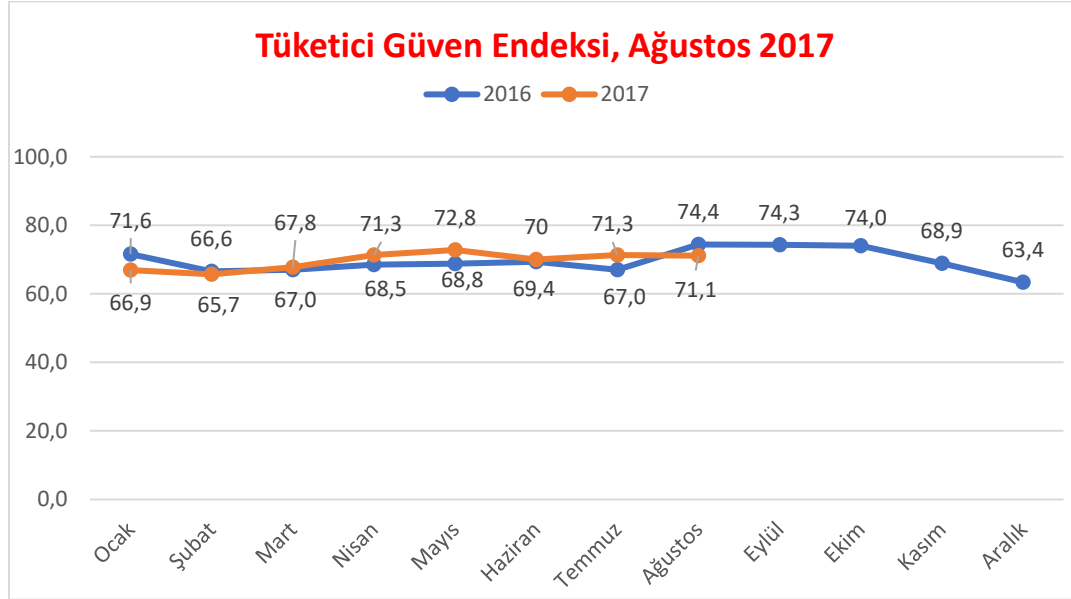
İşsiz sayısı beklentisi endeksi 72,4 oldu

İşsiz sayısı beklentisi endeksi bir önceki aya göre %2,6 oranında azalarak Ağustos ayında 72,4 oldu. Bu azalış, gelecek 12 aylık dönemde işsiz sayısında düşüş bekleyenlerin azalmasından kaynaklandı.

Tasarruf etme ihtimali endeksi 22,4 oldu

Tasarruf etme ihtimali endeksi %4 oranında azaldı. Temmuz ayında 23,3 olan endeks, Ağustos ayında 22,4 değerine düştü. Bu düşüş, tüketicilerin gelecek 12 aylık dönemde tasarruf etme ihtimallerinin bir önceki aya göre azaldığını göstermektedir.

Grafik 4: Tüketici Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

2.2.1. TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ, ALT KALEMLERİ VE DEĞİŞİM ORANLARI, AĞUSTOS 2017

Tablo 5: Tüketici Güven Endeksi, Alt Kalemleri Ve Değişim Oranları

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı %	
	Temmuz 2017	Ağustos 2017	Temmuz 2017	Ağustos 2017
Tüketici Güven Endeksi	71,3	71,1	1,9	-0,3
Hanenin maddi durum beklentisi	91,9	91,9	2,1	0,0
Genel ekonomik durum beklentisi	95,7	97,9	-1,6	2,3
İşsiz sayısı beklentisi*	74,4	72,4	5,2	-2,6
Tasarruf etme ihtimali	23,3	22,4	5,8	-4,0

Kaynak: TÜİK

*İşsiz sayısı beklentisi endeksinin artması işsiz sayısı beklentisinde azalışı, azalması ise işsiz sayısı beklentisinde artışı göstermektedir. Sorgulamalar gelecek 12 aylık dönem için yapılmıştır.

AÇIKLAMALAR: Aylık tüketici eğilim anketi ile tüketicilerin kişisel mali durumlarına ve genel ekonomiye ilişkin mevcut dönem değerlendirmeleri ile gelecek dönem beklentileri ölçülmekte ve yakın gelecekte yapılması planlanan harcamalarına ve tasarruflarına ilişkin eğilimleri saptanmaktadır.

2.3. TEPAV PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ, AĞUSTOS 2017

Perakende güveni Ağustos ayında -18,7 puan değerini aldı. Endeks, bir önceki aya göre 0,5 puan artış, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 10,1 puanlık bir düşüş kaydetti. Yıllık düşüşte hem geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişiminde, hem de önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerindeki düşüş etkili oldu. Temmuz ayında en yüksek düşüşü yaşayan “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörü, Ağustos ayında perakende güveninde artış gösteren tek sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye geçen yıla göre daha kötü performans sergiledi.

Perakende güveni geçen yıla kıyasla azaldı.

Ağustos ayında -18,7 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 10,1 puan azalırken, geçen aya göre ise 0,5 puan arttı. TEPE değerinin geçen yıla göre azalmasında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki düşüş etkili olurken; bir önceki aya göre iyileşmenin sınırlı kalmasında ise önümüzdeki 3 ayda satış beklentisinin iyileşmesine rağmen, işlerin geçtiğimiz 3 aydaki durumunun kötüleşmesi etkili oldu. Mevcut stok düzeyinin ise TEPE değerinin gerek yıllık gerek aylık hareketinde belirleyici olmadığı görüldü.

2.3.1. TEPAV PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ DEĞİŞİM ORANLARI, AĞUSTOS 2017

Tablo 6: TEPAV Perakende Güven Endeksi Değişim Oranları

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-11,1	-3,2	-3,4	-7,5	-5,5	-5,6	-9,8	-12,3	-10,9	-3,2	3,9	2,9
2016	1,5	-5,9	-10,5	-5,2	-11,2	-12,3	-11,5	-8,6	-11,4	-16,5	-17,1	-15,4
2017	-15,9	-22,7	15,3	-18,9	-16,5	-15,9	-19,2	18,7				

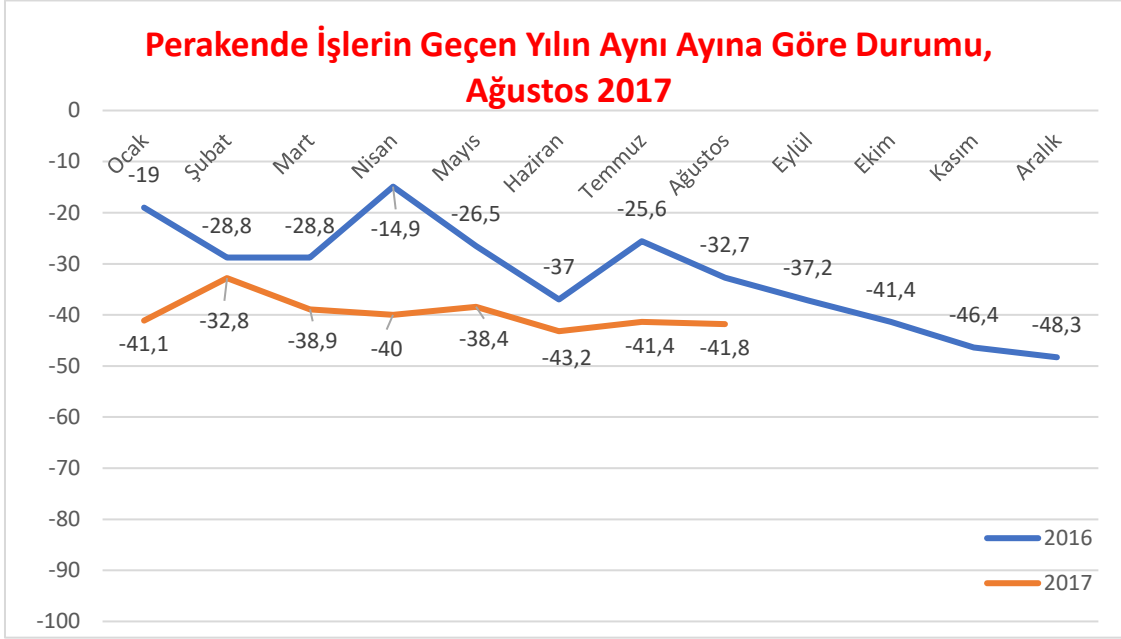
Kaynak: TEPAV

Perakendecilerin satış beklentileri geçen yıla göre azaldı.

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Ağustos 2017’de -13,8 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 2,6 puan artarken; bir önceki yılın aynı ayına göre 22,9 puan azaldı.

Ağustos 2017’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 32,9’u önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 30,3’ü işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 36,8 oldu.

Grafik 5: Perakende İşlerin Geçen Yılın Aynı Ayına Göre Durumu

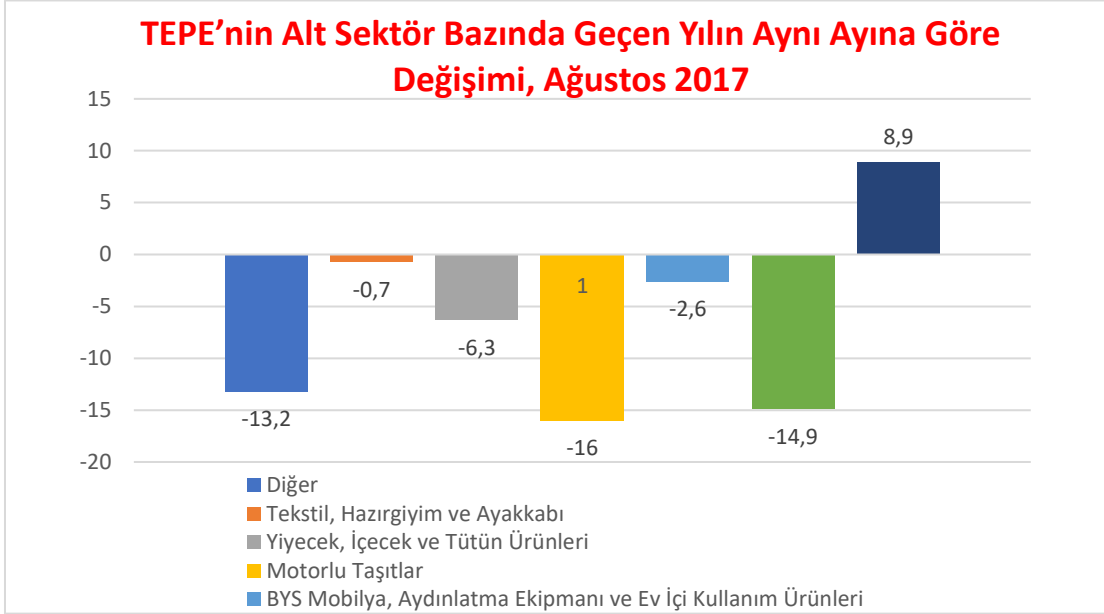
Kaynak: TEPAV

Perakende güveni yükselen tek sektör “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” oldu

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Ağustos 2017’de, geçen yılın aynı dönemine göre artış yalnızca “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektöründe gerçekleşti. Aynı sektör Temmuz ayında perakende güvenindeki en yüksek düşüşü yaşamıştı.

“Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “motorlu taşıtlar” sektörlerindeki perakende güveninde düşüş gözlemlendi. “Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” ve “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörleri ortalamasının üzerinde değer aldı. “Motorlu taşıtlar” sektörü perakende güveninde en fazla düşüşü sergileyen sektör oldu. Sektörde, endeksin tüm alt göstergelerinde olumsuz gelişmeler yaşanırken, özellikle işlerin geçtiğimiz 3 aydaki durumunun kötüleşmesinin düşüşte etkili olduğu görüldü.

Grafik 6: Tepe'nin Alt Sektör Bazında Değişiminin Geçen Yılın Aynı Ayına Göre Durumu

Kaynak: TEPAV

Perakendede işlerin durumu kötüleşti

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Ağustos 2017'de, "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu", "önümüzdeki 3 ayda istihdam beklentisi" ve "işlerin geçen yıla göre durumu" göstergeleri hem Ağustos 2016'ya hem de Temmuz 2017'ye göre azalırken; "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" göstergesi ise aylık ve yıllık bazda artış yaşadı. "Önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve satış beklentisi" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" göstergeleri Ağustos 2016'ya göre azalırken, Temmuz 2017'ye göre arttı.

3. EKONOMİK VERİLER; DIŞ TİCARET

3.1 İTHALAT- İHRACAT, TEMMUZ 2017

İhracat %28,3, ithalat %46,2 arttı

Türkiye İstatistik Kurumu ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2017 yılı Temmuz ayında, 2016 yılının aynı ayına göre %28,3 artarak 12 milyar 641 milyon dolar, ithalat %46,2 artarak 21 milyar 484 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Dış ticaret açığı %82,5 arttı

Temmuz ayında dış ticaret açığı %82,5 artarak 8 milyar 843 milyon dolara yükseldi.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2016 Temmuz ayında %67 iken, 2017 Temmuz ayında %58,8'e düştü.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ihracat %1,6 azaldı

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre; 2017 Temmuz ayında bir önceki aya göre ihracat %1,6 azaldı, ithalat %5,3 arttı. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ise; 2017 yılı Temmuz ayında önceki yılın aynı ayına göre ihracat %16,5, ithalat %25,1 arttı.

Avrupa Birliği'ne ihracat %18,2 arttı

Avrupa Birliği'nin (AB-28) ihracattaki payı 2016 Temmuz ayında %51,4 iken, 2017 Temmuz ayında %47,4 oldu. AB'ye yapılan ihracat, 2016 yılının aynı ayına göre %18,2 artarak 5 milyar 985 milyon dolar olarak gerçekleşti.

En fazla ihracat yapılan ülke Almanya oldu

Almanya'ya yapılan ihracat 2017 Temmuz ayında 1 milyar 215 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 98 milyon dolar ile Birleşik Arap Emirlikleri, 811 milyon dolar ile İngiltere ve 773 milyon dolar ile Irak takip etti.

İthalatta ilk sırayı Çin aldı

Çin'den yapılan ithalat, 2017 yılı Temmuz ayında 2 milyar 134 milyon dolar oldu. Bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 828 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 799 milyon dolar ile Rusya ve 1 milyar 375 milyon dolar ile ABD izledi.

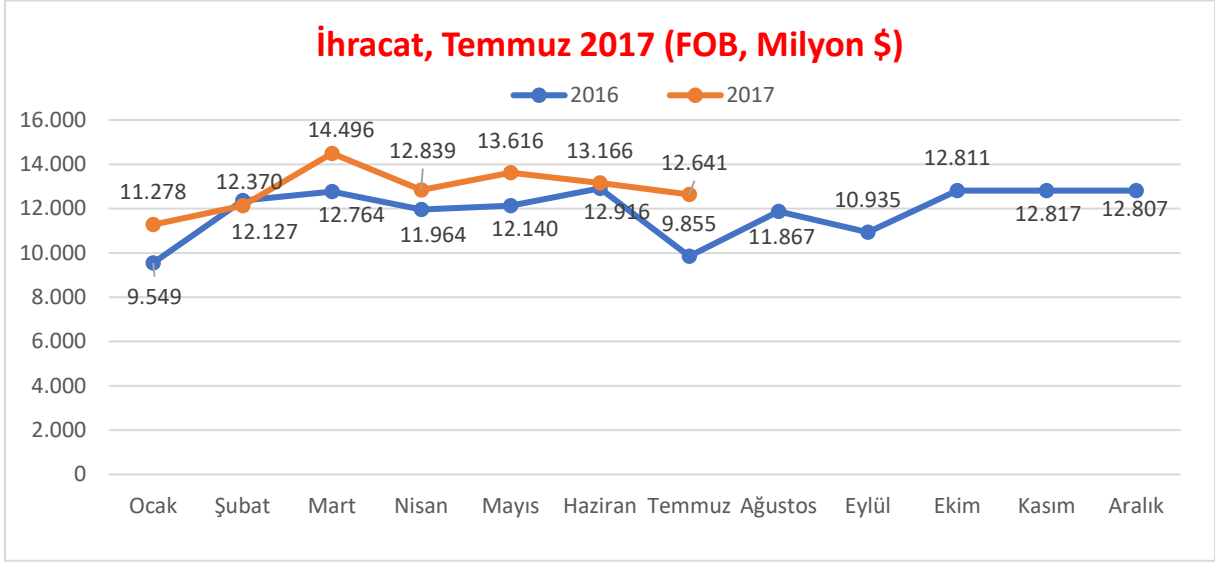
Yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ihracatı içindeki payı %2,9 oldu

Teknoloji yoğunluğuna göre dış ticaret verileri, ISIC Rev.3 sınıflaması içinde yer alan imalat sanayi ürünlerini kapsamaktadır. Temmuz ayında ISIC Rev.3'e göre imalat sanayi ürünlerinin toplam ihracattaki payı %94,7'dir. Yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı %2,9, orta yüksek teknoloji ürünlerin payı ise %34,7'dir.

Yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ithalatı içindeki payı %13,9 oldu

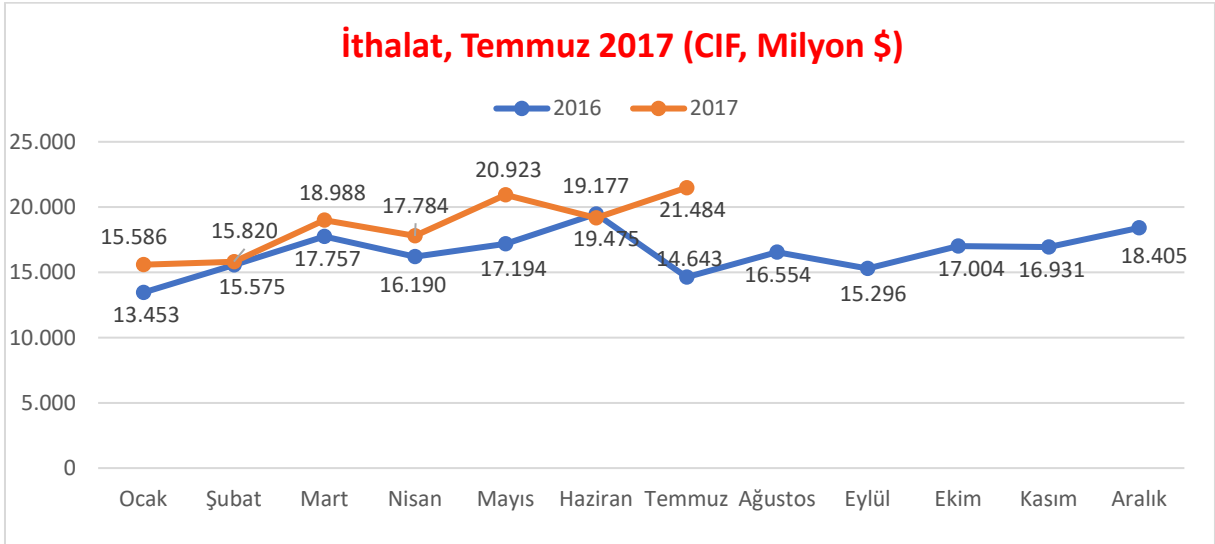
İmalat sanayi ürünlerinin toplam ithalattaki payı %83,8'dir. 2017 Temmuz ayında yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ithalatı içindeki payı %13,9, orta yüksek teknoloji ürünlerin payı ise %38,3'tür.

Grafik 7: İhracat

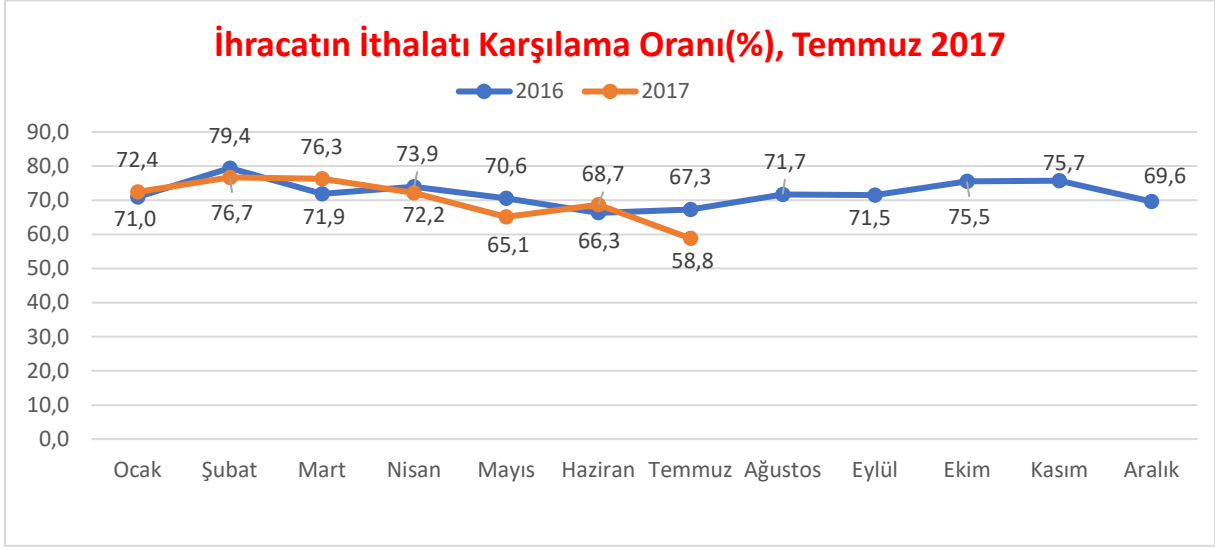
Kaynak: TÜİK

Grafik 8: İthalat

Kaynak: TÜİK

Grafik 9: İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Kaynak: TÜİK

3.2. İHRACATÇI FİRMALARIN KANUNİ MERKEZLERİ BAZINDA İHRACAT PERFORMANSI, AĞUSTOS 2017 (1000 \$)

Tablo 7: İhracatçı Firmaların Kanuni Merkezleri Bazında İhracat Performansı

SIRA	İLLER	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	KÜMÜLATİF
	TOPLAM	10.486.431,40	11.227.786,07	13.557.278,39	11.781.889,84	12.444.086,58	12.033.833,87	11.453.961,55	12.439.487,15	95.424.754,85
1	İSTANBUL	4.280.528,92	4.699.694,13	5.748.482,92	5.077.271,82	5.242.186,26	5.143.616,04	4.889.188,72	5.739.491,06	40.820.459,88
2	BURSA	1.002.716,74	1.146.725,56	1.277.918,71	1.154.716,63	1.257.365,46	1.251.919,65	1.161.974,53	1.003.805,35	9.257.142,63
3	KOCAELİ	1.000.759,91	1.038.789,59	1.277.272,34	1.029.784,26	1.059.635,13	1.054.106,45	962.330,08	841.413,03	8.264.090,79
4	İZMİR	663.007,22	655.153,67	761.947,76	642.630,59	701.411,92	736.196,03	662.888,39	781.450,84	5.604.686,42
5	GAZİANTEP	492.539,13	514.349,17	599.422,89	540.217,41	566.581,40	467.695,23	480.601,67	604.905,02	4.266.311,92
6	ANKARA	447.683,27	477.744,55	600.884,15	510.203,16	537.062,57	483.784,68	528.668,68	590.933,60	4.176.964,65
7	SAKARYA	453.370,43	397.098,01	491.694,28	403.546,74	478.027,60	452.747,73	460.985,64	275.121,86	3.412.592,30
8	MANİSA	192.292,45	256.147,19	330.494,27	280.310,77	329.631,24	327.738,90	303.049,48	356.261,99	2.375.926,28
9	DENİZLİ	220.091,75	211.317,51	269.899,37	229.796,75	249.962,75	254.778,64	245.125,91	283.761,84	1.964.734,52
10	HATAY	157.739,26	184.991,45	272.624,67	232.978,83	213.601,16	170.034,47	169.380,85	131.655,21	1.533.005,91
11	ADANA	119.796,45	124.912,27	145.904,28	139.668,54	157.743,91	146.518,50	125.979,02	171.526,37	1.132.049,34
12	KAYSERİ	111.298,95	115.009,14	144.154,40	133.175,17	139.270,61	124.527,85	126.221,28	144.108,60	1.037.766,01
13	KONYA	114.275,71	121.148,23	136.639,55	128.466,50	136.027,22	126.798,20	119.255,69	144.888,19	1.027.499,29
14	MERSİN	136.009,72	118.428,42	137.726,24	111.244,57	112.459,50	120.815,56	97.572,89	104.803,33	939.060,23
15	ANTALYA	95.007,08	97.340,16	108.671,82	99.918,34	91.413,01	103.584,31	80.871,80	99.363,02	776.169,54
16	TRABZON	109.143,31	103.574,06	101.100,27	83.437,11	83.221,55	94.420,30	80.218,49	66.491,49	721.606,58
17	MARDİN	70.993,29	82.437,46	98.126,75	75.176,34	86.740,80	72.752,20	73.780,99	88.080,96	648.088,78
18	K.MARAŞ	80.534,89	79.332,18	93.433,22	78.601,49	74.939,29	70.901,86	72.547,52	73.117,20	623.407,63
19	ESKİŞEHİR	59.651,30	69.344,35	75.693,56	68.040,13	70.497,74	76.942,87	65.167,60	78.606,01	563.943,54
20	TEKİRDAĞ	56.100,11	62.051,12	72.966,88	63.880,20	67.772,72	73.808,06	70.519,92	78.025,32	545.124,33
53	KIRKLARELİ	6.798,51	7.710,87	8.716,22	7.955,49	7.597,34	5.939,09	6.824,92	7.919,88	59.462,32
64	EDİRNE	1.477,82	2.239,07	2.537,71	3.285,71	3.380,01	2.921,25	3.117,33	3.740,58	22.699,46

Kaynak: TİM

3.3. İLİMİZDEKİ İHRACATÇI FİRMALARIN SEKTÖR İHRACAT PERFORMANSI, AĞUSTOS 2017 (1000 \$)

Tablo 8: İlimizdeki İhracatçı Firmaların Sektör İhracat Performansı

SEKTÖR	1 – 31 AĞUSTOS			1 OCAK- 31 AĞUSTOS		
	2016	2017	DEĞ.	2016	2017	DEĞ.
Çelik	791,39	748,32	-5,44%	4.000,47	7.071,10	76,76%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	1.225,14	1.605,76	31,07%	10.086,36	9.551,92	-5,30%
Demir ve Demir Dışı Metaller	4.687,88	4.788,46	2,15%	28.410,19	36.367,44	28,01%
Deri ve Deri Mamulleri	2.132,92	3.373,92	58,18%	10.892,20	10.911,96	0,18%
Diğer Sanayi Ürünleri	40,82	70,74	73,29%	475,70	567,21	19,24%
Elektrik Elektronik ve Hizmet	8.449,65	11.273,21	33,42%	63.136,81	74.743,37	18,38%
Fındık ve Mamulleri	0,00	0,00	0,00%	1,15	1,06	-7,75%
Gemi ve Yat	0,29	0,00	-100,00%	0,57	296,33	51873,81%
Halı	120,48	86,61	-28,11%	1.477,10	864,94	-41,44%
Hazır giyim ve Konfeksiyon	18.426,41	15.507,25	-15,84%	107.211,55	103.880,68	-3,11%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	713,60	1.098,14	53,89%	4.330,37	4.958,96	14,52%
İklimlendirme Sanayii	2.427,38	2.530,97	4,27%	15.890,69	23.793,75	49,73%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	9.061,58	11.029,08	21,71%	73.724,18	81.792,09	10,94%
Kuru Meyve ve Mamulleri	0,00	2,03	0,00%	30,17	21,74	-27,95%
Madencilik Ürünleri	863,29	1.059,35	22,71%	4.602,33	8.330,27	81,00%
Makine ve Aksamları	3.776,65	5.344,63	41,52%	26.010,88	37.889,41	45,67%
Meyve Sebze Mamulleri	8,00	2,69	-66,31%	118,97	36,20	-69,57%
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	663,01	1.083,60	63,44%	6.269,22	8.710,54	38,94%
Mücevher	0,00	0,00	0,00%	0,01	0,46	4355,71%
Otomotiv Endüstrisi	5.532,85	7.832,20	41,56%	43.156,56	49.903,59	15,63%
Savunma ve Havacılık Sanayii	0,00	0,00	0,00%	0,32	2.046,55	633172,28%
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	0,00	0,00	0,00%	38,91	0,00	-100,00%
Tekstil ve Hammaddeleri	9.111,65	10.588,36	16,21%	70.176,75	83.384,71	18,82%
Yaş Meyve ve Sebze	0,00	0,00	0,00%	3,14	0,07	-97,89%
Zeytin ve Zeytinyağı	0,00	0,00	0,00%	0,52	0,00	-100,00%
TOPLAM	68.033,00	78.025,32	14,69%	470.045,12	545.124,33	15,97%
TÜRKİYE TOPLAM	8.742.326,91	11.473.657,86	31,24%	74.116.579,05	83.014.192,48	12,00%

Kaynak: TİM

3.4. İLİMİZDEKİ İHRACATÇI FİRMALARIN ÜLKE İHRACAT PERFORMANSI, AĞUSTOS 2017 (1000 \$)

Tablo 9: İlimizdeki İhracatçı Firmaların Ülke İhracat Performansı

SIRA	SEKTÖR	1 – 31 AĞUSTOS			1 OCAK - 31 AĞUSTOS		
		2016	2017	DEĞ.	2016	2017	DEĞ.
	TOPLAM	49.446,42	59.330,51	969%	323.502,22	376.209,52	743%
1	ALMANYA	13.010,08	16.714,31	28%	93.621,44	103.395,07	10,44%
2	BİRLEŞİK KRALLIK	2.997,37	3.681,26	23%	23.674,89	24.055,39	1,61%
3	FRANSA	2.569,04	3.464,81	35%	23.387,80	24.905,10	6,49%
4	BİRLEŞİK DEVLETLER	3.653,89	3.198,77	-12%	18.802,63	23.061,07	22,65%
5	BULGARİSTAN	3.668,43	2.900,41	-21%	20.931,50	22.296,39	6,52%
6	İTALYA	2.128,10	2.598,27	22%	24.722,53	21.595,39	-12,65%
7	ROMANYA	2.376,69	2.525,97	6%	18.909,32	20.157,22	6,60%
8	DANİMARKA	2.290,36	2.452,61	7%	10.939,91	14.580,30	33,28%
9	İSPANYA	2.812,61	2.373,08	-16%	15.183,00	19.357,19	27,49%
10	POLONYA	2.271,07	2.144,48	-6%	9.634,00	10.453,42	8,51%
11	ÇİN HALK CUMHURİYETİ	1.070,80	1.932,84	81%	6.488,81	11.961,20	84,34%
12	MISIR	1.235,63	1.681,10	36%	12.653,68	13.601,15	7,49%
13	İSVEÇ	1.094,93	1.582,89	45%	4.644,01	7.187,42	54,77%
14	RUSYA FEDERASYONU	808,22	1.545,26	91%	4.042,48	6.642,49	64,32%
15	ÖZBEKİSTAN	298,95	1.537,96	414%	2.730,85	8.813,97	222,76%
16	IRAK	1.081,50	1.521,08	41%	7.948,63	10.335,43	30,03%
17	İRAN (İSLAM CUM.)	1.336,35	1.484,50	11%	5.009,76	8.524,79	70,16%
18	BELÇİKA	1.253,40	1.371,80	9%	7.483,04	5.785,62	-22,68%
19	ÇEK CUMHURİYETİ	579,16	1.361,24	135%	3.893,78	5.740,50	47,43%
20	BANGLADEŞ	893,84	1.240,89	39%	6.784,16	11.743,40	73,10%

Kaynak: TİM

3.5. İLİMİZE GÖRE ÖNEMLİ SEKTÖRLER BAZINDA ÜLKEMİZİN İLK 5 ÜLKE İHRACAT PERFORMANSI, AĞUSTOS 2017 (1000 \$)

Tablo 10: İlimize Göre Önemli Sektörler Bazında Ülkemizin İlk 5 Ülke İhracat Performansı

SEKTÖR	SIRA	ULKE	1 OCAK- 31 AĞUSTOS 2016	1 OCAK- 31 AĞUSTOS 2017	DEĞ.
Demir ve Demir Dışı Metaller	1	ALMANYA	544.991,06	617.072,64	13,23%
	2	İTALYA	254.143,04	309.018,40	21,59%
	3	BİRLEŞİK KRALLIK	188.028,43	221.263,42	17,68%
	4	FRANSA	199.811,32	209.206,29	4,70%
	5	IRAK	153.104,79	158.697,99	3,65%
		Diğer	2.605.883,62	2.881.359,30	10,57%
		Toplam	3.945.962,25	4.396.618,04	11,42%
Elektrik Elektronik ve Hizmet	1	BİRLEŞİK KRALLIK	787.058,47	844.620,20	7,31%
	2	ALMANYA	685.914,99	694.072,05	1,19%
	3	FRANSA	516.549,56	444.302,36	-13,99%
	4	İTALYA	274.377,89	302.524,77	10,26%
	5	IRAK	233.936,81	262.949,36	12,40%
		Diğer	3.932.905,07	3.978.920,50	1,17%
		Toplam	6.430.742,80	6.527.389,25	1,50%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1	ALMANYA	2.156.042,39	2.163.040,92	0,32%
	2	İSPANYA	1.170.080,88	1.358.712,39	16,12%
	3	BİRLEŞİK KRALLIK	1.375.251,70	1.280.698,24	-6,88%
	4	HOLLANDA	533.802,02	562.532,37	5,38%
	5	FRANSA	588.292,17	557.634,81	-5,21%
		Diğer	5.739.313,04	5.434.208,70	-5,32%
		Toplam	11.562.782,21	11.356.827,43	-1,78%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	248.011,79	774.233,54	212,18%
	2	ALMANYA	550.768,99	562.866,69	2,20%
	3	IRAK	496.850,18	548.535,71	10,40%
	4	BİRLEŞİK DEVLETLER	316.929,26	476.810,38	50,45%
	5	MISIR	507.672,67	435.216,06	-14,27%
		Diğer	7.047.986,96	7.764.168,96	10,16%
		Toplam	9.168.219,83	10.561.831,33	15,20%
Makine ve Aksamları	1	ALMANYA	361.019,92	369.799,59	2,43%
	2	BİRLEŞİK DEVLETLER	241.609,60	235.014,29	-2,73%
	3	İRAN (İSLAM CUM.)	157.189,95	181.959,63	15,76%
	4	CEZAYİR	170.131,23	170.440,20	0,18%
	5	İTALYA	146.161,98	161.065,21	10,20%
		Diğer	2.432.588,76	2.761.142,01	13,51%
		Toplam	3.508.701,44	3.879.420,93	10,57%
Otomotiv Endüstrisi	1	ALMANYA	2.535.171,84	2.876.992,70	13,48%
	2	İTALYA	1.652.141,66	2.090.777,53	26,55%
	3	BİRLEŞİK KRALLIK	1.497.130,88	1.903.442,89	27,14%
	4	FRANSA	1.545.441,41	1.882.619,24	21,82%
	5	İSPANYA	870.944,95	1.108.919,50	27,32%
		Diğer	7.035.524,74	8.761.641,93	24,53%
		Toplam	15.136.355,48	18.624.393,81	23,04%
Tekstil ve Hammaddeleri	1	İTALYA	500.465,88	520.231,78	3,95%
	2	BULGARİSTAN	375.261,38	414.848,94	10,55%
	3	İRAN (İSLAM CUM.)	273.382,80	277.093,81	1,36%
	4	ALMANYA	249.544,43	263.539,07	5,61%
	5	BİRLEŞİK DEVLETLER	200.759,44	219.576,16	9,37%
		Diğer	3.582.350,72	3.587.904,12	0,16%
		Toplam	5.181.764,65	5.283.193,88	1,96%
TOPLAM			85.232.917,33	95.424.754,85	11,96%

Kaynak: TİM

4. BEŞERİ-EKONOMİK VERİLER; İSTİHDAM

4.1. İŞGÜCÜ MALİYET ENDEKSİ, II. ÇEYREK NİSAN-HAZİRAN 2017

Saatlik işgücü maliyeti endeksi bir önceki çeyreğe göre %3,2 arttı

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış saatlik işgücü maliyeti endeksi, 2017 yılı II. çeyreğinde, bir önceki çeyreğe göre %3,2 arttı. Endeks; sanayi sektöründe %3,4, inşaat sektöründe %3,3 ve hizmet sektöründe %3 arttı.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış saatlik işgücü maliyeti endeksinde en yüksek artış %4,9 ile I (Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri) sektöründe gerçekleşti.

Saatlik kazanç endeksi bir önceki çeyreğe göre %3,3 arttı

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış saatlik kazanç endeksi 2017 yılı II. çeyreğinde, bir önceki çeyreğe göre %3,3 arttı. Endeks; sanayi ve inşaat sektörlerinde %3,4, hizmet sektöründe ise %3,3 arttı.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış saatlik kazanç endeksinde en yüksek artış %4,5 ile N (İdari ve destek hizmet faaliyetleri) sektöründe gerçekleşti.

Saatlik kazanç dışı işgücü maliyeti endeksi bir önceki çeyreğe göre %2,5 arttı

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış saatlik kazanç dışı işgücü maliyeti endeksi, 2017 yılı II. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre %2,5 arttı. Endeks; sanayi sektöründe %3,4, inşaat sektöründe %3,3 ve hizmet sektöründe %1,9 arttı.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış saatlik kazanç dışı işgücü maliyeti endeksinde en yüksek artış %7 ile I (Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri) sektöründe gerçekleşti.

4.1.1. MEVSİM VE TAKVİM ETKİSİNDEN ARINDIRILMIŞ ENDEKSLER VE DEĞİŞİM ORANLARI, I. ÇEYREK: OCAK-MART 2017 [2010=100]

Tablo 11: Mevsim Ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Endeksler Ve Değişim Oranları

Sektör	Saatlik işgücü maliyeti endeksi		Saatlik kazanç endeksi		Saatlik kazanç dışı işgücü maliyeti endeksi,	
	Endeks	Çeyreklik Değişim (%)	Endeks	Çeyreklik Değişim (%)	Endeks	Çeyreklik Değişim (%)
Toplam	232,0	3,2	230,0	3,3	241,5	2,5
Sanayi	12,6	3,4	233,6	3,4	234,0	3,4
İnşaat	16,8	3,3	285,8	3,4	303,7	3,3
Hizmet	11,5	3,0	223,8	3,3	241,4	1,9

Kaynak: TÜİK

5. BEŞERİ ARAŞTIRMALAR; TÜRKİYE SAĞLIK ARAŞTIRMASI, 2016

Obez bireylerin oranı %19,6 oldu

Boy ve kilo değerleri kullanılarak hesaplanan vücut kitle indeksi incelendiğinde; 15 yaş ve üstü obez bireylerin oranı 2014 yılında %19,9 iken, 2016 yılında %19,6 oldu. Cinsiyet ayrımında bakıldığında; 2016 yılında kadınların %23,9'unun obez, %30,1'inin ise obez öncesi olduğu görüldü. Erkeklerde ise bu oranların sırasıyla, %15,2 ve %38,6 olduğu gözlemlendi.

Tablo 12: 15 Yaş Üstü Bireylerin Vücut Kitle İndeksinin Cinsiyete Göre Dağılımı, 2014, 2016

Yıl ve cinsiyet		Toplam	Düşük kilolu	Normal kilolu	Obez öncesi	Obez
2014	Toplam	100,0	4,2%	42,2%	33,7%	19,9%
	Erkek	100,0	2,8%	43,7%	38,2%	15,3%
	Kadın	100,0	5,5%	40,7%	29,3%	24,5%
2016	Toplam	100,0	4,0%	42,1%	34,3%	19,6%
	Erkek	100,0	2,5%	43,8%	38,6%	15,2%
	Kadın	100,0	5,6%	40,4%	30,1%	23,9%

Kaynak: TÜİK

Çocuklarda 0-6 yaş grubunda, en fazla üst solunum yolu enfeksiyonu görüldü

Son 6 ay içinde, 0-6 yaş grubundaki çocuklarda en çok görülen hastalık türleri incelendiğinde; üst solunum yolu enfeksiyonu 2014 yılında %41,9 iken, 2016 yılında %42,6 olarak gerçekleşti. Bunu 2016 yılında sırasıyla; %32,3 ile ishal, %11,1 ile alt solunum yolu enfeksiyonu, %9,2 ile bulaşıcı hastalıklar ve %7,3 ile ağız ve diş sağlığı sorunları izledi.

Çocuklarda 7-14 yaş grubunda, en fazla ağız ve diş sağlığı sorunları görüldü

Son 6 ay içinde, 7-14 yaş grubundaki çocuklarda en çok görülen hastalık türleri incelendiğinde; ağız ve diş sağlığı sorunları 2014 yılında %24,6 ve 2016 yılında %23,4 ile ilk sırada yer aldı. Bunu 2016 yılında sırasıyla; %13,6 ile göz ile ilgili sorunlar, %7,9 ile enfeksiyöz hastalıklar, %5,8 ile cilt hastalıkları ve %3,3 ile beslenme ile ilişkili hastalıklar izledi.

Bel bölgesi problemleri 15 yaş ve üstü bireylerde en fazla görüldü

Son 12 ay içerisinde 15 yaş ve üstü bireylerde en çok görülen hastalık türleri incelendiğinde; bel bölgesi problemleri 2014 yılında %33 iken, 2016 yılında %27,1 ile ilk sırada yer aldı. Bunu 2016 yılında sırasıyla; %18,1 ile boyun bölgesi problemleri, %15,8 ile hipertansiyon, %10,8 ile alerji ve %9,1 ile şeker hastalığı izledi.

Her gün tütün kullanan bireylerin oranı %26,5 oldu

Her gün tütün kullanan bireylerin oranı 2014 yılında %27,3 iken, 2016 yılında %26,5 oldu. Bu oran 2016 yılında erkeklerde %40,1; kadınlarda ise %13,3 oldu.

6. KULLANILAN VERİLERİN KAYNAKLARI

Ekonomik, Ticari, Sosyal ve Finansal verilerden oluşan çalışmada 'TÜİK', 'TOBB', 'BDDK', 'TBB', 'TCMB', 'Ekonomi Bakanlığı', 'Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı', 'Gümrük ve Ticaret Bakanlığı', 'Kalkınma Bakanlığı', 'TİM', 'İMİB', 'TEPAV' ve diğer resmi kaynakların yayınladıkları istatistik ve veriler kullanılmıştır. Hatalı veri ve yazım hatalarında ilgili kurumların yayınladıkları orijinal veriler geçerlidir.